

# Yritysten ottamien lisäeläkevakuutusten verotus

**Työnantaja voi vähentää verotuksessaan elinkeinotoiminnassa työskenteleville henkilöille otettujen lisäeläkevakuutusten vakuutusmaksut. Verovähennyskelpoinen lisäeläkevakuutus voidaan järjestää joko kollektiivisena tai yksilöllisenä.**

**Vakuutusmaksut voidaan maksaa joko yhdellä kertaa, ns. kertamaksuisesti tai usean vakuutuskauden aikana ns. jatkuvamaksuisesti.**

*Tiedote sisältää yleistä tietoa 1.10.2018 voimassa olevasta Suomen verolainsäädännöstä. Se ei ole täydellinen kuvaus lainsäädännöstä eikä oikeus- ja verotuskäytännöstä eikä ole tarkoitettu veroneuvonnaksi yksittäistapauksessa. Lainsäädäntö, oikeus- ja verotuskäytännöt voivat muuttua. Verovelvollisen on itse varmistettava oman verotuksensa näkökulmasta olennaiset kohdat ja sovellettavat normit. LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö ei vastaa mahdollisista veroseuraamuksista tai niiden aiheuttamista muista kustannuksista.*

## Vakuutusmaksun vähentäminen verotuksessa

Vakuutusmaksut vähennetään pääsäännön mukaan sinä verovuonna, jonka aikana maksun suorittamisvelvollisuus on syntynyt. Mikäli maksuun sisältyy maksuja tulevilta vuosilta, meno jaksetaan ja vähennetään verotuksessa jakotussääntöjen mukaisesti siltä ajalta, jolta maksua suoritetaan.

## Liikkeen- ja ammatinharjoittaja vakuutuksenottaja

Liikkeen- ja ammatinharjoittaja voi vähentää muulle työntekijälleen kuin puolisolleen tai alle 14-vuotiaalle lapselleen tai muulle perheenjäsenelleen ottamansa eläkevakuutuksen maksut samalla tavalla kuin yhtiömuotoinen työnantaja. Sen sijaan elinkeinonharjoittajalle itselleen, hänen puolisolleen tai alle 14-vuotiaalle lapselleen tai

muulle perheenjäsenelleen otetun eläkevakuutuksen maksuja ei voi vähentää elinkeinotoiminnan tulosta.

Liikkeen- ja ammatinharjoittaja ja hänen edellä mainittu lähipiirinsä voi ottaa vapaaehtoisen eläkevakuutuksen yksityishenkilönä ja vähentää maksamansa vakuutusmaksut pääomatuloistaan siten, kuin yksityishenkilöiden ottamista eläkevakuutuksista on säädetty.

## Työnantajan vuosi-ilmoitukset

### Vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen maksujen ilmoittaminen

Työnantajan on ilmoitettava verohallinnolle ne vakuutetut, joille verovuonna on maksettu vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen maksuja. Tiedot annetaan työnantajanvuosi-ilmoituksella.

Vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen vakuutettukohtaisten maksujen ylittäessä 8 500 euroa verovuodessa, on työnantajan ilmoitettava ylittävä osuus ansiotulona.

### Kollektiivisten lisäeläkevakuutusten maksujen ilmoittaminen

Kollektiivisten eläkevakuutusten, joihin ei liity työntekijän omia maksuosuuksia, maksuja ei tarvitse ilmoittaa työnantajan vuosi-ilmoituksella eikä työntekijän omassa veroilmoituksessa. Vakuutuksissa, johon työntekijä on liittynyt 6.5.2004 tai sen jälkeen ja joihin liittyy työntekijän omia maksuosuuksia, on vuosi-ilmoituksella ilmoitettava työnantajan ja työntekijän maksuosuudet.

## Vakuutusmaksu työntekijän verotuksessa

### Työnantajan ottaman yksilöllisen eläkevakuutuksen maksut

Työnantajan maksaman yksilöllisen eläkevakuutuksen maksut eivät ole työntekijälle veronalaista tuloa, kun yksilöllisen eläkevakuutuksen maksut ovat enintään 8 500 euroa vuodessa ja tuloverolaissa säädetyt edellytykset

täyttyvät. Jos yksilöllisen eläkevakuutuksen maksuja maksetaan yli 8 500 euroa vuodessa, on maksu ylittävältä osin palkkaa. Jos useampi työnantaja maksaa saman palkansaajan vakuutusmaksuja, ne lasketaan verotusta toimitettaessa yhteen, ja 8 500 euroa ylittävä osa verotetaan palkkana.

Työnantajan 1.1.2013 tai sen jälkeen ottamien yksilöllisten eläkevakuutusten vakuutusmaksujen verovapauden edellytyksenä on, ettei vanhuuseläkettä aleta maksaa vakuutetulle ennen tuloverolain 54 d §:ssä määrättyä eläkeikää, joka on syntymävuodesta riippuen 68 - 70 vuotta.

Työnantajan 18.9.2009 – 31.12.2012 välillä ottamien yksilöllisten eläkevakuutusten vakuutusmaksujen verovapauden edellytyksenä on, ettei vanhuuseläkettä aleta maksaa vakuutetulle ennen tuloverolain 54 d §:ssä määrättyä eläkeikää, joka on syntymävuodesta riippuen 63-68 vuotta.

Verovapauden edellytyksenä on lisäksi se, ettei vanhuuseläkettä nosteta kymmentä vuotta lyhyemmällä ajanjaksolla. Kymmenen vuoden eläkeikää voi lyhentää kahdella vuodella jokaista täyttä vuotta kohden, jolla vakuutettu lakisääteisen eläkeiän täyttymisen jälkeen lykkää vapaaehtoisen eläkkeen nostamisen aloittamista. Eläke on kuitenkin nostettava vähintään kuudessa vuodessa.

Työnantajan ennen 18.9.2009 ottamiin yksilöllisiin eläkevakuutuksiin sovelletaan sopimuksen tekohetkellä voimassa olleita eläkeikiä. Esimerkiksi 6.5.2004 – 17.9.2009 välillä otetuissa sopimuksissa verovapauden edellytyksenä on, ettei vanhuuseläkettä nosteta ennen kuin vakuutettu on täyttänyt 62 vuotta. Vanhuuseläkkeen maksuajan tulee olla vähintään kaksi vuotta.

Jos vakuutukseen perustuvan vanhuuseläkkeen alkamisikä on säädettyä eläkeikää alhaisempi, on vakuutusmaksu kokonaisuudessaan palkkaa.

### **Työntekijän ottaman eläkevakuutuksen maksut**

8 500 euron rajaa sovelletaan vain työnantajan ottamiin eläkevakuutuksiin. Jos työnantaja maksaa työntekijän ottaman eläkevakuutuksen maksuja, on vakuutusmaksu kokonaisuudessaan työntekijän palkkaa.

Jos yritys on maksanut työntekijälleen ottamaansa yksilölliseen lisäeläkevakuutukseen kalenteri-vuoden aikana vakuutusmaksuja, voi työntekijä vähentää itse yksityishenkilönä ottamansa eläkevakuutuksen maksuja verotuksessaan enintään 2 500 euroa.

### **Kollektiivisen lisäeläkevakuutuksen maksut**

Työnantajan kollektiivisesti järjestämän lisäeläkevakuutuksen vakuutusmaksut eivät ole vakuutettujen palkkaa.

Vakuutettu saa vähentää omassa verotuksessaan kalenterivuonna maksamansa kollektiivisen eläkevakuutuksen maksuja korkeintaan 5 % kyseisen työnantajan maksaman palkan määrästä, kuitenkin enintään 5 000 euroa. Jos vakuutus on otettu 1.1.2013 tai sen jälkeen, edellytyksenä on myös, ettei vanhuuseläkettä aleta maksaa vakuutetulle ennen tuloverolain 54 d §:ssä määrättyä eläkeikää, joka on syntymävuodesta riippuen 68-70 vuotta.

Esimerkiksi henkilö, jonka työnantaja maksaa tälle kollektiiviseen vakuutukseen 3 000 euroa vuodessa ja palkkaa 50 000 euroa vuodessa, saa vähentää verotuksessaan enintään 2 500 euroa omia kollektiivisen lisäeläkevakuutuksen maksujaan.

### **Kollektiivisten lisäeläkevakuutusten kollektiivisuuden edellytykset**

Vakuutusjärjestelyn on täytettävä tuloverolaissa säädetyt kollektiivisuuden edellytykset, jottei vakuutusmaksuja katsota vakuutettujen palkaksi. Kollektiivisuudella tarkoitetaan, että vakuutettavana on objektiivisin perustein muodostettu ryhmä.

Vakuutettava ryhmä voidaan määritellä esimerkiksi työntekijöiden aseman, ammatin, toimialan, toimipaikan, työsuhteen alkamisen, syntymäajan tai työnantajan järjestämän muun eläketurvan perusteella. Ryhmä voi olla myös suljettu siten, ettei siihen enää lisätä uusia vakuutettuja.

Vakuutusratkaisu ei saa tosiasiaa kohdistua nimettyihin tai muutoin yksilöllisesti määrättyihin henkilöihin. Samaan ryhmään kuuluvien vakuutettujen etuuksien on määrädyttävä yhtäläisin perustein. Jotta ryhmäeläkevakuutuksen kollektiivisuuden edellytykset täyttyvät, tulee kaikki

henkilöt, jotka täyttävät ryhmän määritelmän, liittää vakuutettavaan ryhmään.

Kollektiivisuus voi toteutua myös konsernitasolla. Tällöin ryhmä muodostetaan konsernin eri yhtiöissä esim. samaa työtä tekevästä henkilöstä. Yksi henkilö ei voi muodostaa ryhmää. Kuitenkin, mikäli alun perin kollektiivinen vakuutus supistuu esimerkiksi työnantajassa tapahtuvien muutosten johdosta koskemaan yhtä henkilöä, voidaan vakuutusta käsitellä edelleen kollektiivisena vakuutuksena.

### Osakas vakuutettuna

Yrityksessä työskentelevään osakkaaseen sovelletaan lähtökohtaisesti samoja säännöksiä kuin ei-osakasasemassa oleviin työntekijöihin. Tämä tarkoittaa sitä, että myös omistaja-asemassa olevalle työntekijälle voidaan ottaa yksilöllinen eläkevakuutus ja, että osakas voi olla vakuutettuna tuloverolain säännöksen täyttävässä, objektiivisin perustein muodostetussa kollektiivisessa vakuutuksessa.

Osakasasemassa oleviin työntekijöihin saatetaan joissain tapauksissa kuitenkin soveltaa peiteltyä osingonjakoa koskevia säännöksiä: mikäli osakkaan saama etu (vakuutusmaksu tai vakuutuksesta muodostuva eläke) perustuu osakkuusasemaan eikä ole osakkaan työpanokseen nähden kokonaisuus huomioon ottaen tavanomainen, saatetaan maksua pitää peiteltyinä osingonjakona.

Eläke-etu voi perustua osakkuusasemaan esimerkiksi silloin, kun ryhmämäärittely ei perustu objektiivisesti vakuutettujen asemaan tms. kollektiiviseen seikkaan tai kun samoissa työtehtävissä toimiville ei-osakkaille ei järjestetä vastaavia etuja. Etua saatetaan puolestaan pitää kohtuuttomana esimerkiksi silloin, kun se ylittää vastaavassa tilanteessa tavanomaisena pidettävän eläkejärjestelyn tason.

Ratkaisun kohtuullisuuden mitoittamisessa on kyse kokonaisarvostelusta, jossa voidaan ottaa huomioon saavutettavien vakuutusetujen lisäksi mm. osakkaan työpanos, työhistoria yrityksessä, yrityksen liiketoiminnan laatu ja laajuus sekä osakkaan yhtiöstä nostamat muut etuudet.

Mikäli osakkaita koskevan järjestelyn verokohtelusta on epävarmuutta, kehotamme

vakuutuksenottajaa varmistamaan sovellettavien verosäännösten tulkinnan esimerkiksi ennakkoratkaisulla verotoimistosta.

### Vakuutus palkan vaihtoehtona ja palkanmaksun korvaaminen

Työntekijöillä ei saa olla valintavaltaa palkan ja vakuutusmaksun välillä.

Vakuutusmaksu voidaan edellä esitellyistä maksun veronalaisuutta koskevista säännöksistä huolimatta katsoa kokonaisuudessaan vakuutettujen palkaksi, mikäli työntekijä on saanut valita palkan ja vakuutusmaksun väliltä. Valintaoikeuden käytöstä saattaa olla kyse esimerkiksi silloin, kun vakuutusta käytetään osana työnantajan järjestämää palkitsemisratkaisua, jossa työntekijäpuolelle annetaan valintavaltaa palkan käytön osalta. On suositeltavaa, että ratkaisu toteutetaan yrityksessä työnantajan yksipuolisella päätöksellä.

Työntekijällä on oikeus kieltäytyä vakuutettavaan ryhmään liittamisestä. On kuitenkin hyvä ottaa huomioon, että vakuutusmaksun kompensoiminen kieltäytyneille rahapalkalla voi johtaa siihen, että vakuutusmaksut katsotaan vakuutettujen palkaksi. Vakuutusmaksulla ei saa korvata palkanmaksua.

Valintaoikeuden käytön tai palkan korvaamisen seurauksena on koko vakuutusmaksun katsominen palkaksi. Periaate koskee niin yksilöllisiä kuin kollektiivisiakin vakuutusratkaisuja.

### Vakuutuksen takaisinosto

Työnantajan ottaman vapaaehtoisin lisäeläkevakuutuksen takaisinoston edellytyksistä mainitaan vakuutusehdoissa ja sovitaan vakuutussopimuksessa. Työnantajalla voi olla sovituin edellytyksin oikeus nostaa vakuutussäästö ennen sovittua eläkeikää esimerkiksi silloin, kun työntekijä irtisanoutuu työnantajan palveluksesta. Takaisinostoarvo on vakuutuksenottajan veronalaista elinkeinotulota.

### Eläkevakuutuksen omistusoikeuden siirto

#### Siirto-oikeuden rajoitusten perusteet

Vakuutuksen omistusoikeuden siirto on lähtökohtaisesti mahdollista, ellei esimerkiksi kolmannen osapuolen panttioikeus sitä estä.

Omistusoikeuden siirrosta voi kuitenkin aiheutua veroseuraamuksia, jotka on syytä ottaa huomioon. Omistusoikeuden siirtoon liittyvät mahdolliset verohyötyjen menetykset johtuvat Suomessa noudatettavasta jaosta kahteen tulolajiin: ensinnä pääomatulosta tehtäviin vähennyksiin ja pääomatulona verotettavaan eläkkeeseen (yksityishenkilön ottamat vakuutukset) ja toisaalta ansiotulona verotettavaan eläkkeeseen (yrityksen ottamat vakuutukset). Eriytettyyn pääoma- ja ansiotuloverotukseen sopii huonosti, että saman vakuutussäästön verolaji voisi muuttua.

### **Yrityksen ottama lisäeläkevakuutus**

Yrityksen ottama yksilöllinen eläkevakuutus voidaan siirtää vakuutetulle esimerkiksi työsuhteen päätyttyä. Vakuutettu ei kuitenkaan voi vähentää siirrettyyn vakuutukseen itse maksamiaan vakuutusmaksuja verotuksessaan.

Yrityksen ottama yksilöllinen eläkevakuutus voidaan siirtää toiselle yritykselle esimerkiksi työntekijän vaihtaessa työnantajaansa. Uusi työnantaja voi jatkaa vakuutusmaksujen maksamista. Maksut ovat työnantajalle vähennyskelpoisia, eikä niitä katsota vakuutetun palkaksi, mikäli vuosittaiset maksut ovat enintään 8 500 euroa ja muut yksilöllisen eläkevakuutuksen vakuutusmaksujen verovapauden edellytykset edelleen täyttyvät.

Siirto ja eläkesäästön kartuttamisen jatkaminen on mahdollista, koska katkeamaton siirtosarja yritysten välillä pitää vakuutuksen ansiotuloverotuksen piirissä.

### **Yksityishenkilön ottama lisäeläkevakuutus**

Mikäli yritys jatkaa yksityishenkilöltä yritykselle siirretyn eläkevakuutuksen säästön kartuttamista, katsotaan sen maksamat vakuutusmaksut kokonaisuudessaan vakuutetun palkaksi. Yksityishenkilöltä työnantajalle siirtyneisiin vakuutuksiin ei siis sovelleta työnantajan alun perin ottamia vakuutuksia koskevaa 8 500 euron rajaa.

### **Eläkkeen verotus**

Yrityksen ottaman lisäeläkevakuutuksen perusteella maksettavaa eläkettä verotetaan ansiotulona. Lähtökohtaisesti eläkkeen maksava henkivakuutusyhtiö (LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö) toimittaa suoritettavasta

eläkkeestä ennakonpidätyksen. Vakuutetun on toimitettava LähiTapiolalle eläkkeen maksamista varten haettu verokortti.

### **Lisäeläke ja lakisääteinen sosiaaliturva**

Yrityksen ottaman lisäeläkevakuutuksen perusteella maksettava eläke saattaa vaikuttaa mm. kansaneläkkeeseen, työttömyyseläkkeisiin ja työttömyyspäivärahoihin. Tarkempia soveltamisohjeita ja vaikuttavuustaulukoita voi pyytää Kansaneläkelaitokselta ja työttömyyskassoilta.

### **Lisätietoja**

Verohallinnon ohjeesta Työnantajan ottamat vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut (Dno A88/200/2018, 26.6.2018) sekä verohallinnon internet-sivuilta [www.vero.fi](http://www.vero.fi) löytyy lisätietoa eläkevakuutusten verotuksesta.

Käytettävissä ovat myös LähiTapiolan asiantuntijapalvelut kaikissa lisäeläkevakuutuksiin, niiden verotukseen ja sosiaaliturvavaikutuksiin liittyvissä kysymyksissä. Vakuutuksenantaja ei kuitenkaan vastaa veroseuraamuksista tai niiden aiheuttamista muista kustannuksista.